

1981 NR 3

"Kroniick"

150

4-3

K R O N Y C K

4e jaargang nummer 3.

Bestuur:

Voorzitter : R. Kloosterboer, Rijksstraatweg 5, Wilp
Secretaris : A.J. Fransen, v.d. Duyn v. Maesdamstraat 84,
Twello.
Wvd. Secretaris : R. de Wilde, Deventerweg 22, Gietelo
Penningmeester : A.J. Bessels, Enkweg 9a, Posterenk
Archivaris : H.T. ten Hove, Tuinstraat 24, Voorst
Leden : Mevr. M. Dulack-Klaaysen, Rijksstraatweg 139,
Twello
A.H. Rengersen, Zeedijk 33, Nijbroek
J. Lubberts, Kon. Wilhelminastraat 10, Terwolde
Redactie : H.J. Tenhove, Voorst
J. Lubberts, Terwolde
A.H. Rengersen, Nijbroek
Redactie-adres : J. Lubberts, Kon. Wilhelminastraat 10,
Terwolde, tel. 05717 - 760

Nog steeds houdt de redactie-commissie zich gaarne aanbevolen voor kopie van leden voor de volgende uitgave(n).

LEDENADMINISTRATIE EN SECRETARIAAT.

De ledenadministratie berust bij de secretaris p/a v.d. Duyn v. Maesdamstraat 84, 7391 VP Twello, tel. 05712 - 28,87.

Nieuwe leden kunnen zich hier melden.

De contributie als lid van de oudheidkundige kring bedraagt:

gewone leden	fl. 15,-- per jaar (ingående 1-1-1982)
A.O.W. en jeugdleden	fl. 7,50 per jaar

Dit bedrag kan gestort worden op:

Rabobank Twello nr. 36.28.09.267 ten name van de oudheidkundige kring Voorst. Get gironummer van de Rabobank Twello is 879796

Indien u verhuist, wilt u dan uw nieuwe adres aan de seretaris doen toekomen.

oudheidkundige kring maakte afwisselende excursie naar Hall,
Eerbeek en Voorst.

Op zaterdagmiddag 26 september 1981 maakte onze oudheidkundige Kring een afwisselende excursie, ditmaal in zuidelijke richting. Via Tonden en Voorstonden bereikten we Hall. We bezochten hier de karakteristieke kerk, een laat-gotisch bouwwerk, daterend uit 1450. Dit gebouw, thans eigendom van de Nederlands Hervormde Gemeente, heeft een rijke historie, die teruggaat naar de vroege middeleeuwen, toen de evangelie-prediker Ludger aldaar reeds een houten kerkje stichtte.

In 1590 werd de eerste hervormde predikant aangesteld. Aanvankelijk vormden Hall en het nabij gelegen Eerbeek een gezamenlijke parochie. In de negentiende eeuw werden Hall en Eerbeek afzonderlijke kerkelijke gemeenten. De vriendelijke en gastvrije plaatselijke predikantsvrouw vertelde ons vervolgens het een en ander over plannen om binnenkort tot restauratie van het kerkgebouw te komen. Het kerkje dat de laatste jaren steeds meer in de (zelfs internationale) belangstelling van bezoekers en toeristen komt te staan, heeft een aantal bezienswaardige bijzonderheden.

Het schip van de kerk heeft een aantal decoraties, uitbeeldende de vier evangelisten. De kerkbanken vormen een schaars goed bewaard gebleven voorbeeld van 19e eeuwse centraalbouw.

In 1911 heeft een gewelfrestauratie plaats gevonden. Op de triomfboog tussen schip en koor ziet men van links naar rechts de blazoenen van de families Meurs, Nassau, Bergh, Bronckhorst, Hoya, Lippe, Diepholt en Schaumberg.

Terwijl we onder de uitbundige klanken van het uit 1866 daterende orgel, gebouwd door van Loo en bespeeld door organist Lubberding, naar buiten liepen, werd vervolgens de kerk een de buitenkant bekeken. Het merkwaardige van het gebouw is, dat het niet midden in de dorpskern ligt, doch daarbuiten.

In 1650 legde een grote brand het dorp Hall in as. De kerk bleef gespaard, doch de mensen herbouwden hun huizen niet meer in de direkte omgeving van het bedehuis. De reis werd vervolgens voortgezet naar het nabijgelegen Eerbeek.

De volgende verrassing was, dat we in een feestelijk gestemde omgeving terecht kwamen. Onder vrolijke klanken van een boerenkapel bekeken wo de bijenmarkt van Eerbeek, een nog weinig bekende, maar unieke jaarlijkse gebeurtenis in dit dorp, waarbij men alles te zien krijgt wat met de bijenteelt te maken heeft.

Na een korte theepauze werd vervolgens de nabijgelegen oliemolen van Zadelhof bezichtigd. In deze, niet meer in bedrijf zijnde, bovenslagwaterradmolen werd vroeger o.a. koolzaadolie gemaakt. Het water van de Voorstondensebeek werd gebruikt om door middel van een waterrad kracht op te wekken om lijnzaad en beukenootjes te pletten. De uitgeslagen olie vormde in die tijd reeds een vorm van biologische voeding.

De oliemolen (bovenslag) werd in combinatie gebruikt met de korenmolens. De molen staat bij het Huis Eerbeek, destijds bekend door de graven van Bronckhorst. Na verschillende eigenaars gehad te hebben (o.a. Gelders Lanschap) is de oliemolen sinds 1948 bezit van de familie Zadelhof.

Via Empe werd, de terugtocht aanvaard, naar Voorst. Hier werd tenslotte in de Nederlands Hervormde Kerk de stand van zaken met betrekking tot de restauratiewerkzaamheden bekeken. Trekpleister is hier de onlangs gevonden onnog gaven grafzerk van het familiegraf van Ditmar van Wijngaarden en zijn vrouw Anna van Appelthorn. De grafsteen die ongeveer 150 bij 250 centimeter is, bevat een aantal wapenschilden van de families Appelthorn, Linden, Herwerden, Meeheren, Besten, Oldeneel, Wilach, Haersolte, Bentinck, Reuven, Bronckhorst, Wolfsen, Hackfort, Solms en Wingarden. De grafsteen werd ontdekt door de heer H.J. ten Hove uit Voorst.

De Oudheidkundige Kring kan op een geslaagde excursie terugzien.

VERSCHEENEN: "OP DEN TOEGA".

Onlangs is het boekje "Op den Toega" verschenen.

In dit boekje, samengesteld door de heer J.J. Speelziek te Teuge, wordt voor zover bekend is, voor de eerste keer de historie van het dorp Teuge gepubliceerd.

Geïllustreerd, 85 pagina's, verkrijgbaar bij de plaatselijke boekhandel.

-o-o-o-o-o-o-o-o-

EEN AVONDJE BRONCKHORST.

Op donderdagavond 26 november j.l. organiseerde de Oudheidkundige Kring Voorst in het dorps huis de Pompe te Wilp een dia-avond over Bronckhorst. Onder het motto "Bronckhorst vóór, tijdens en na de restauratie" vertelde mevrouw E. van Leuvensteijn-Breukink uit Steenderen interessante, bijzonderheden, feiten en achtergronden over dit karakteristieke plaatsje, dat wel het kleinste stadje van Nederland wordt genoemd. Bronckhorst, dat door de restauratiewerkzaamheden van een aantal jaren geleden, welke verricht werden onder leiding van Monumentenzorg, in-middels landelijke bekendheid, heeft verworven, heeft een rijke historie. Jaarlijks komen tal van toeristen genieten van de aparte sfeer, die men in Bronckhorst door de jaren heen heeft weten te bewaren.

Het Achterhoekse kasteelstadje ontving in 1482 stadsrecht en het, behoeft geen verder betoog, dat de gastvrije Bronckhorsters aanleiding hebben gevonden om dit feit in verband met het 500-jarig bestaan, uitbundig in 1982 te vieren!

"De tijd stond even stil". Iedereen heeft dit bekende televisieprogramma wel eens gezien. Deze titel zou ook voer de ingrijpende restauratie van Bronckhorst kunnen gelden, want in Bronckhorst lijkt het of de tijd even heeft stilgestaan, maar iedereen weet wel beter, de tijd gaat door. De tijden zijn veranderd, Bronckhorst ook.

Ontstaan bij het op een heuvel aan de IJssel gelegen slot Bronkhorst, hadden de machthebbers van het stadje, de Heren van Bronkhorst, in vroegere eeuwen machtige invloed op de omgeving, die zich uitstreekte tot op de Oostelijke Veluwe, Helaas is van het slot nu niet veel meer te vinden. In 1400 spraken in Gelderland over de vier bannerheren, waaronder

Bronkhorst: Baer de oudste,
Wisch de stoutste (moedigste)
Bergh de rijkste,
Bronckhorst de adellijkste.

De stad verviel in latere tijd tot een onooglijk en vervallen dorp. Rond 1550 was de kapel in zo'n bouwvallige toestand, dat men dacht aan sloop. Rond 1960 kwam een initiatief tot stand, waarbij Bronkhorst werd gerestaureerd tot wat het nu is.

Mevrouw van Leuvensteijn schonk tijdens haar lezing ook aandacht aan de Bronkhorster bevolking, die veel medewerking aan de restauratie heeft verleend,

Een nog weinig bekende bijzonderheid van Bronkhorst is de rijke folklore die het stadje nog heeft. Elke eerste donderdag in september vindt daar het schutterfeest plaats. Dit feest is een der hechte schakels, die het middeleeuwse stadje nog aan het verleden bindt. Eenmaal per jaar krijgt de plaatselijke schutterij een nieuwe koning. Hij, die de vogel van een hoge houten paal afschiet is voor een vol jaar koning. De schutterij bestaat uit: voordansers, trommelslagers, muzikanten, grenadiers, jagers, officieren en gildemeesters. De feestelijkheden bestaan voorts uit o.a. een voettocht door de straten met het uit 1450 daterend schutterszilver, gedragen door de schutterskoning en de schutterskoningin. Daarna begint het werk van de voordansers, de twee bielemannen en de tweesappeurs.

De oorspronkelijke taak van de schutterij, n.l. het orde handhaven, verdedigen en bewaken wordt door deze wonderlijk uitgedoste mannen op bijzonder serieuze manier uitgebeeld in een ceremoniële dans. Met bloemen versierde palen zijn de symbolische hindernissen, welke uit de weg worden geruimd. Het geheel lijkt op een mystieke, rituele gebeurtenis. Na afloop spoedt men zich naar de gladde vloer, waar koning en koningin gelegenheid krijgen de eerste dans uit te voeren van het bal, dat te hunner ere volgt.

Mevrouw van Leuvensteijn, die haar betoog in het smeug Achterhoekse dialect hield en neorclero malen de zaal deed lachen om haar humor, zorgde voor een boeiende avond voor onze Oudheidkundige Kring.

A.J. Fransen

-o-o-o-o-o-o-o-o-

ARCHIEVEN IN GELDERLAND

Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
(gemeenten Angerlo, Doesburg, Duiven, Herwen en Aerdt,
Pannerden, Wehl, Westervoort, Zevenaar en het polder-
district Rijn en IJssel)
Stadhuis, Doesburg
Postbus 100, 6980 AC Doesburg
tel. 08334-9010

Streekarchivariaat Tiel - Buren - Culemborg
Burg. Meslaan 98
4003 CD Tiel
Tel. 03440-12230

Streekarchivariaat Oost-Gelderland.
(Rayon I: gemeenten Aalten, Dinxperlo, Lichtenvoorde, Winters-
wijk, Wisch)
Markt 7, 7121 CS Aalten, tel. 05437-4561

(Rayon II: gemeenten Berfh, Doetinchem, Gendringen, Hengelo,
Hummelo en Keppel, Ruurlo, Steenderen, Zelhem)
Raadhuisstraat 2, 7001 EW Doetinchem, tel. 08340-31111.

Streekarchivariaat Gorssel, Lochem, Vorden en Warnsveld
Postbus 17, 7240 AA Lochem, tel. 05730-1141

Rijksarchief in Gelderland
Markt 1, 6811 CG Arnhem, tel. 035-420143

NAPOLEON EN DE GEMEENTE VOORST

Algemeen bekend is, dat Napoleon met zijn gemalin Marie - Louise in 1811 een bezoek aan Nederland gebracht heeft. De reis van het keizerlijke echtpaar werd op 18 september 1811 aangevangen, te Compiégne. Zij ging eerst door een deel van Zeeland en later naar Hellevoetsluis, Dordrecht, Gorinchem, hier sloot de keizerin die alleen van Antwerpen vertrokken was, zich bij haar gemaal aan. Vervolgens werden een aantal steden in het westen en midden van ons land bezocht. Het laatste gedeelte van de reis ging van 't Loo naar Zwolle om terug om via Arnhem, Nijmegen, Grave en Kleef op 11 november te Saint Cloud weer te eindigen.

Zondag 27 oktober kwam het echtpaar op het Loo aan. Nog diezelfde dag zette de keizer de tocht voort naar Zwolle om de volgende dag de terugreis naar het Loo te aanvaarden in plaats van over Deventer en Zutphen te gaan, zoals aanvankelijk de bedoeling was. Niet onmogelijk dat deze wijziging in verband stond met het verlangen van de keizerin, die reeds te Amsterdam verklaard had, dat zij al meer dan genoeg van dit land had, waar zij, niets dan water zag en waarvan zij steeds het slechte klimaat vreesde. Een feit was dat velen van het hofpersoneel, het geheel bestond uit 74 personen, door koorts waren aangetast en allen kinine hadden moeten innemen. 1)

De gewijzigde reisroute is oorzaak geweest, dat in verschillende plaatsen veel vergeefse moeite gedaan is voor een waardige ontvangst. Ook de gemeente Voorst, die haar beste beentje had voorgezet, werd teleurgesteld. Voor gezamenlijke rekening van Twello, Voorst en Wilp was in Twello door de timmerman Johannes Martinus Schoemaker voor 108 gld. 18 st. 8 p. een grote ereboog opgericht, waaraan de schilder Evert van de Heide 25 gld. 9 st. 8 p. verdiende voor het aanbrengen der nationale kleuren en nodige opschriften. Met hun knechts verdronken beide heren daarbij drie- en zij die 's nachts de poort bewaakten, vier flessen genever.

Gerrit van Zalk zorgde ervoor dat de vlag van de toren wapperde, waarvoor hij 1 gld. 18 st. ontving. Of er nog andere maatregelen zijn genomen blijkt uit het gemeente archief niet.

Vrij zeker zal dat wel het geval geweest zijn, gezien de brief van de prefect van liet departement van de Boven-IJssel aan de verschillende Maires. De brief, gedateerd 6 oktober 1811, bevatte n.l. voor deze autoriteiten de volgende instructies: "Dat sij, vergezeld door een detachement der gewapende burgerwacht, daar waar die gevonden wordt, met hunne adjoencten en Municipaalraden zich bevinden op de grenzen der gemeente, om H.H.K.K.M.M te ontvangen. Dat al verder de leraren der onderscheidene gezindheden zich in hun geestelijk gewaad en vergezeld door hunne kerkeraden, aan de ingang hunner kerken bevinden, om de vereiste eerbewijzen aan H.H.K.K.M.M te kunnen doen. Dat alle klokken geluid en bij afwisseling bespeeld worden. Dat alle huizen des avonds behoorlijk worden verlicht. Dat van alle torens en publieke gebouwen, daartoe enigszins geschikt, vlaggen worden uitgestoken. Dat allo leden der gerechterlijke en burgelijke machten zich gereed houden om in hun costuums, wanneer H.H.K.K.M.M hen daartoe toelaten, ter audiëntie te kunnen verschijnen. Vertrouwende de prefect, dat het overtollig zijn zal, de goede ingezetenen voor te schrijven de wijze waarop een iegelijk in zijn betrekking, door erebogen als anderszinds, zijn gepaste vreugde over de gelukkige komst van H.H.K.K.M.M kan betonen en die betamelijke orde en gepaste hulde aan te bevelen, welke aangenamer aan onze doorluchtige souvereinen is dan luidruchtige en losbandig vreugdebedrijven, die bij dergelijke gelegenheden volstrekt behoren verijd te worden. Verder vertrouwde de prefect, dat alle wogen in volmaakte staat zullen zijn, alle bruggen secuur geëxamineerd en van leuninggen, daar waar die mankeren, voorzien sullen wezen". Hieruit kan men concluderen, dat, evenals bijna alles in de dagen der franse overheersing, ook de schitterende ontvangsten, welke het keizerlijk naar overal op de doortocht werden bereid, eenvoudig geschiedde op hoog bevel. Gelet op de volksgeest, die immers niet bepaald gunstig gestemd was jegens Napoleon, kon trouwens al dit eerbetoon onmogelijk een spontane uiting van geestdrift zijn. In verband met het slot van voormelde instructie, beval de maire dat niet alleen "alle wegen in een buitengewone staat moesten gebracht worden", maar dat men een geheel nieuwe algemene postweg 2} door het Gietelse veld moest aanleggen.

Dit laatste karwei knapte men in 14 dagen op. Overeenkomstig het gebruik in die dagen, ging dit gepaard, net een stevige dronk. Blijkens de gemeente rekeningen, werden door de herbergiers Nicolaas Planten en Teunis Gerrit Slijkhuis respectievelijk niet minder dm 15 en 68 flessen genever geleverd. Op verlangen van de prefect werd door de maire eveneens bijzondere zorg besteed aan de bruggen in de tolweg Deventer-Apeldoorn. Voormelde rekeningen tonen aan, dat bovengenoemde timmerman nieuwe leuningën leverde voor 64,95 gld, dat de smid Harmen Werman zorgde voor het nodige ijzerwerk voor 23,40 gld en de weduwe Berend. Jansen voor steen, kalk en cement ontving 10,25 gld, terwijl de weduwe T. Romein verschillende materialen vervoerde voor 13,25 gld. Ook de tolweg zelf kreeg een extra beurt waarvoor de rotten van Wilp moesten zorgen door het bewijzen van hand- en spandiensten. Dat hierbij het geestelijke vocht ook niet vergeten werd, spreekt vanzelf.

Voor de levering ervan zorgde de adjunct-maire Willem Jan van Enter te Twello, ten bedrage van 21,85 gld. De toch al niet gunstige stemming der burgerij jegens het hoge paar zal wel in ontevredenheid- zijn omgeslagen, toen de maires van Twello, Voorst en Wilp gelastten, dat op maandag 28 oktober niet minder dan 145 paarden bij de herberg de Woeste Hoeve geleverd moesten worden ten behoeve van de keizerlijke stoet.

Ieder span hoorde voorzien te zijn van "twee suffisante teugels met nieuwe sterke repen en voor ieder paard een stang of trens; voorts op een der twee paarden een rijzadel met behoorlijke stijbeugels". Terwijl eindelijk bij elke twee paarden zich moest bevinden "een man welke zich van fourage moest voorzien voor tenminste twee dagen". 's Maandagsmiddags toog deze karavaan op reis, waarvan enkelen reeds de volgende dag onverrichterzake weer huiswaarts konden keren. Al de overigen werden gebruikt voor transportdiensten tot Arnhem, enkelen zelfs tot Nijmegen, en kwamen pas na twee of drie dagen terug. Door tussenkomst van de maire van Twello, die had zich gewend tot de prefect te Arnhem, als vergoeding voor al die diensten 313 gld. 9 st. 3 P. uitbetaald.

Ten aanzien van de erepoort werd door de drie marieën van Twello, Wilp en Voorst besloten haar onderling te verloten.

Op 19 oktober 1812 vond dit plaats ten overstaan van de maires Mr. Philip Pelgrim Everts te Twello, Jan Berend Hoon te Voorst en Jan Kok te Wilp, alsmede van de gecommiteerden Rudolf Hendrik Johan Veeren en Cornelis Johan Vosch van Avesaat (Twello), Jan Arend Joost baron Sloet (Voorst) en Willem Wullensen (Wilp). Vooraf was bepaald dat, wanneer de gemeente Twello eigenaresse werd, zij aan Voorst moest uitkeren 14 en aan Wilp 11 gld. Kwam de poort aan Voorst dan moest deze aan Twello 11 en aan Wilp 14 gld. uitbetalen. Werd Wilp de gelukkige dan moest zij aan Voorst 16 en aan Twello 9 gld betalen. Welke maatstaf hier aangelegd werd is mij niet duidelijk, maar Wilp werd de gelukkige.

- 1) "Napoleon in Nederland" door G.F. Gijsberts Hedenpijl
- 2) Deze heet nog Keizerallee.

Lijst van personen die op 28 oktober 1811 paarden hebben moeten leveren voor transportdiensten is voor geïnteresseerden aanwezig op het redactie-adres.

J. Lubberts

-o-o-o-o-o-o-o-o-

VOORST IN DE SPIEGEL DER GESCHIEDENIS

3^e Aflevering.

Het tijdperk van de kerstening.

Volgens de gangbare opvattingen werd Nederland omstreeks het jaar 500 bewoond door Friezen, Franken en Saksen. De Saksen woonden in Oostelijk Nederland. In de 8e eeuw wordt de bekeer- ring tot het Christendom geleidelijk aan meer uitgebreid in het gebied, boven de grote rivieren.

De missionering komt hier op gang door Angelsaksische monniken die vanuit Engeland komen.

Hierover lezen wij in oude geschriften het volgende:

"Onder het twaalftal Bisschoppen en Britsche Godgeleerden, die met onvermoeide arbeid, groote ernst en onverschrokken moed, het Evangelie openlijk den volke verkondigd en althoos standvastig verdedigd hebben, blonk zonderlinh uit, Willibrordus, door Paus Sergius in het jaar 195 tot Bisschop gewijd, ook vervolgens door Pepijn gewettigd ter oprichting van een Bisschoppelijke zetel te Wittenburgh (Utrecht).

Als 2e Bisschop van Utrecht komt Bonifacius, welke den 5^e Junius 754 jammerlijk door de Vrierzen bij Dokkum vermoord, na een arbeidzaam leven. Als 3^e Bisschop werd aangesteld Gregorius, een zeer Godvruchtig man, die naar deze landstreek zond twee Engelsche zendelingen, met namen Marcelinus en Lebuinus, om het werk der bekeringen onder de heidenen aldaar nog verder voort te zetten. Van dezxe beiden kwam Marcelinus, wederrechtelijk gehouden voor een medegezel van Willibrordus eerst binnen Deventer (Lebuinus zich onderweegs in de Veluwe eenigen tijd ophoudende) vanwaar niet lang daarna vertrok naar Twent, daar zich onophoudelijk bevljigtigde en krachtdadid bezig hield omtrent de bekeringen der heidenen en meerdere opbouw der Christen Kerke, tot de dood hem in 't jaar 777 12 Nov. Wegrukte en hij in de kerk te Deventer werd begraven.

De IJssel was op dat moment de grens tussen het Frankische en Saksische land. Westelijk van de IJssel moeten toen al Christenen gewoond hebben, oostelijk van de rivier zeker niet.

Wilp ontstond als zendingspost

Lebuinus nu, zijn oogmerk op de Veluwe bereikt hebbende, begaf zich eveneens naar Deventer en niet zonder succes, want men leest, dat enige inwoners van Deventer, onderschraagd door de naburige Christenen van de Veluwe, weinig tijds nadien, een kerk of bedehuis hebben opgericht te Huilpa (Wilp), niet verre van de stad, op de Veluwe gelegen. Dit geschiede in het jaar 765. In het jaar 778 werd echter deze landstreek verwoest en daarbij ook de bedehuizen, doch in dat zelfde jaar werd Ludgerus door de Utrechtse kerkvoogd Alberricus gezonden, om deze kerken weer op te richten, waarbij ook het kerkje te Wilp

deze landstreek nn.n de- Uscol 'lododelon opi^r.J'iori, dcit hot
toan go;: reeds .-.^Gordere ;;:n.Ion oen betwist r;cbicd is r-Wij

kunnen dus uit hetgeen de historieschrijvers ons over deze landstreek aan de IJssel mededelen opmaken, dat het toen ook reeds meerdere malen een betwist gebied is geweest, dit is de voorbijgaande eeuwen steeds zo gebleven. Wij herinneren hier de strijd tussen de Bronckhorsten en Heeckerens in de Gelderse oorlog en de strijd, die ons nog in het geheugen ligt, n.l. de overtocht van het Canadese leger in de ochtend van 12 april 1945 bij Wilp.

De kapel van 765 te Huilpa of Wilpe was een zeer sober gebouw. Kort na zijn verblijf in Wilp is Lebuinus de IJssel overgestoken en heeft hij in Deventer ook een bedehuis gesticht. Zo is Lebuinus de stichter geweest van de kerk te Wilp en die van Deventer. Beide kerken werden naar hem genoemd.

De Lebuinuskapel te Wilp, op welke fundamenten de latere Nederlands Hervormde kerk is gebouwd, was oorspronkelijk van hout. Van dit houten bouwsel, dat volgens sommigen waarschijnlijk door de Noormannen is verwoest, is niets bewaard gebleven. Het tegenwoordige romaans schip van de kerk van tufsteen, daterend uit de 11^e eeuw, had oorspronkelijk een halfronde absis. Hiervan zijn destijds de fundamenten teruggevonden.

Wordt vervolgd.

-0-0-0-0-0-0-0-0

De door U opgezonden vondst uit Wilp Is door ons ontvangen. Mijn hartelijke dank. Ik dank U tevens voor de goede wens die U ons voor dit nieuwe jaar hebt doen toekomen. Ook U wens ik het goede toe.

De vondst is de snede-helft van een gebroken bijl van een kwartsitisch gesteente. De bijl is middels 'Pickung' in de vorm gebracht en vervolgens geslepen. Mede door de fragmentaire staat is het niet duidelijk bij welk type de bijl moet worden gerekend, Fels-Rundbeil of Fels-Ovalbeil, en dientengevolge is de datering ook erg ruim, te weten Vroeg Neolithicum II - Midden Neolithicum I (eventueel II), dit is ca 4000 -2700 (2400) v. Chr.

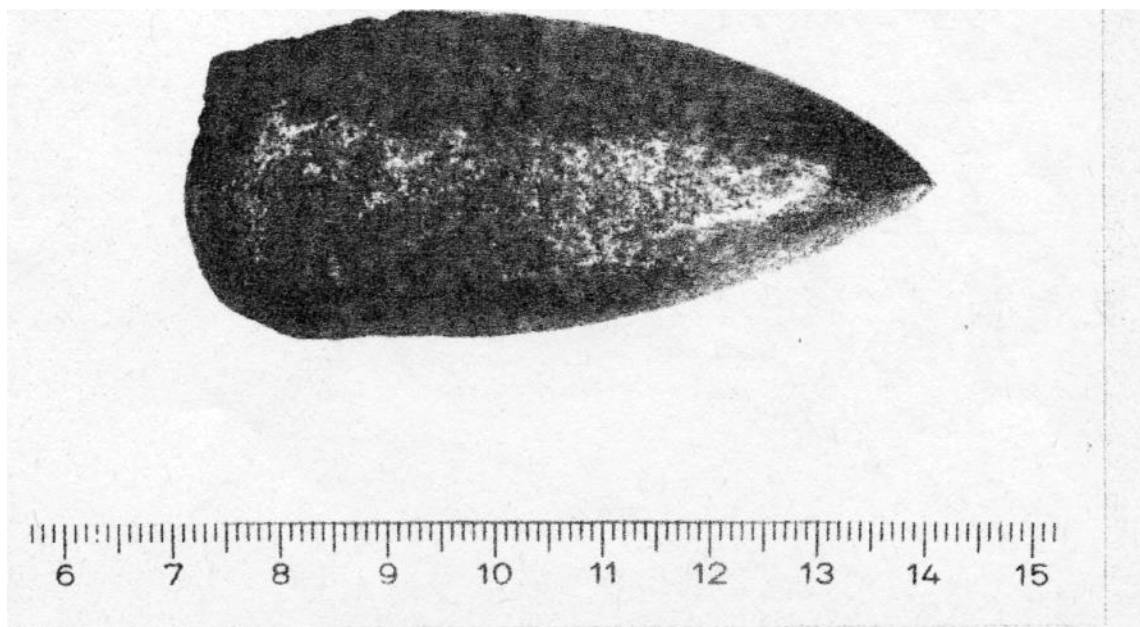
De bijl zou best in Wilp kunnen thuis horen en daarmee weer een aanwijzing vormen voor de vroege bewoning van het IJsseldal. Helaas is hier geen zekerheid over te krijgen. Immers, de bijl is na de breuk als een klopsteen gebruikt, getuige de sporen op het breukvlak. Wanneer is dit gebeurd? Ook de vondstomstandigheden, uit een jonge (?) sloot zeggen niet veel. De heer Dieperink in Wilp, die ik belde, vertelde mij dat ook uit de sloot (late?) scherven waren gekomen.

Het voorwerp zal worden gefotografeerd en getekend. Daarna wordt hij naar U opgezonden .

Met vriendelijke groeten,

f

drs. R.S. Hulst
provinciaal archeoloog
van Gelderland

*fijne feestdagen
en een vruchtbare
1982 wenst u
de redactie*

